

Suur paast – see on paast suure algustähega

Andrei Kurajev

Kui kirikuringkondades räägitakse paastust, siis peetakse enamasti silmas Suurt paastu. Kolme ülejäänud pikemat paastuaega sel juhul täpsustatakse. Suur paast on tõepoolest eriline, sest selle paastuaja jumalateenistused on erilised. Näiteks, Peeter-Pauli paastu teenistused ei erine millegi poolest tavapäraestest teenistustest. Jumalaema uinumise püha ja Kristuse sündimise püha paastuga on sama lugu. Viimase puhul on küll 2-3 palvet, mis räägivad sellest, et me liigume selle suure püha suunas, kuid põhimõtteliselt teenistuste stiil jääb tavapäraseks.

Kuid Suure paastu ajal lauldakse isegi “Issand, heida armu” teise intonatsiooniga, kui muidu. Ilmuvad täiesti uued palved ja seda nii jumalateenistustes, kui koduses palvekorras. Ja see rõhutab selle perioodi erilisust.

Rääkides kiriklikest paastudest on põhjust meenutada nende päritolu

Põhimõtteliselt on paastumine, paastu traditsioon olemas juba vana seaduse aegadel. Juudid paastusid kahel päeval nädalas – teisipäeval ja neljapäeval. Kristlased seadsid oma paastupäevadeks kolmapäeva ja reede, Kristuse kannatuste auks.

Suur Paast on misjonlikku päritolu. Kristluse algusaegadel ei paastunud need 40 päeva mitte kristlased, vaid usuõppijad – need, kes valmistusid ristimiseks. Ja nüüd, inimene valmistub ristimiseks... See pole lihtsalt nii, et muude tegemiste vahel jooksin kirikust läbi, lasin end ristida ja jooskin edasi oma asju ajama. Tol ajal ristisid täiskasvanud, sest kristlikke peresid oli veel väga vähe. Ristiti ka kristlike perede lapsi, kuid enamuses tulid ristimisele täiskasvanud, kes olid teadlikud sellest sammust ja selle võimalikest tagajärgedest. Valmistuti ristimiseks, kuid mitte raamatuid lugedes, nagu praegusel ajal. See oli ettevalmistus, mille käigus inimene pidi oma hinge põhjalikult läbi raputama. Ja see tõttu oli see tema vaimuliku pingutuse, tema palvete, tema paastumise aeg. Seejärel kujutlege näiteks oma naabrit, kes on veel ristimata. Te hakkate talle evangeeliumit kuulutama, rääkima Kristusest. Ta kuuleb teid, võtab asja südamega ja otsustab ristida. Ristimise kuupäev on kokku lepitud, - aga tol ajal ei ristitud iga päev, ristiti ainult mõnel päeval aastas. Need olid näiteks jõulud, ülestõusmispühad, nelipühi, kuid enamasti ristiti siiski vaikselt laupäeval. Teie naaber hakkab paastuma, sest te olete talle Kristust kuulutanud. Ta elab kõrvalmajas. Ühel päeval astub ta teie poole sisse, ta paastub, kuid teil on kana laual. Te olete kristlane, räägite talle Kristusest, ise kanakoiba järades. Temal, vaeseskesel jääb kõhunahk selja külge kinni, sest ta paastub tõsiselt. Tunnetades olukorra ebamugavust otsustasid kristlased ka ise hakata paastuma sel ajal – usuõppijate tõttu, keda me juhime Kristuse juurde. Sel viisil sündis Suur Paast kristlaste ringkondades, kui solidaarsuspaast, kui eriline palveaeg mitte enda pärast, vaid kõikide nende pärast, kellega me jagame seda maailma ja keda me loodame tuua Kristuse juurde.

Tol vanal ajal aga paastusid kristlased kannatusnädalal. Tegelikult koosneb ülestõusmispühadele eelnev paastuaeg tänaseni justkui kahest osast – pühast neljakümnepäevasest paastust ja kannatusnädalast. Kannatusnädal pole Suur Paast, see on omaette aeg.

Võime öelda nii: Suur Paast on meie rännak Jumala poole. Kannatusnädal on aeg, mil Jumal tuleb meile vastu. Tuleb läbi kannatuste, läbi vangistuse, läbi Kolgata, põrguhauda minemise ja lõpuks ületab Issand viimased takistused, mis meid Temast eraldavad.